

Heitliku meelega beib kukub tujutsema

WIKIPEDIA

Suurtest maailma kliimanähtustest on laiemalt tuntud Vaiksel ookeanil te-
gutsev El Niño, palju vähem aga La Niña.

AIN KALLIS

klimatoloog

Kui mööduvat 2016. aastat ni-
metati klimatoloogide ringkonda-
dades El Niño aastaks, siis järg-
mine töötab kujuneda juba tema
õe, La Niña nimeliseks.

Mida siis kujutavad endast
need eestipäraselt kutsuta-
vad nähtused? Esimesest – El
Niñost – oli Maalehes juttu tä-
navu märtsis, kui ta veel hoog-
salt mürgeldas lõunapoolkeral.

Mis on õekesel kingikotis?

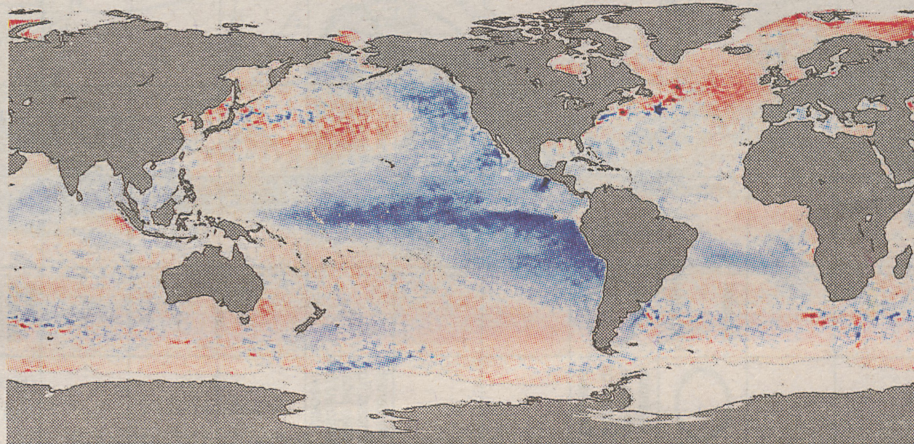
Meenutagem. Tavaliselt suun-
dub piki Lõuna-Ameerika lääne-
rannikut ekvaatori suunas külm
Peruu ehk Humboldti hoovus,
mis toob endaga tohtul hulgal
kaasa kalade toitu – planktonit.
Mingil põhjusel hakkab aga oo-
keani vesi seal paari kuu kestel

soojenema ning kalad tõmbavad
lesta kaugemale – parematele,
s.o jahedamatele jahimaadele.

Et see juhtub enamasti just
jõulude paiku, siis sellest ka näh-
tuse jumalavallatu nimi. Tähen-
davat ju El Niño hispaania keeles
poisslast. Seejuures mitte mingit
tavalist jõnglast, vaid jõululap-
sukest, kes (õigemini küll “mis”)
sünnib uuesti iga kahe kuni seits-
me aasta järel. Ning kinkideks
kipub ta kaasa tooma peamiselt
loodusõnnetusi – paduvihma
kõrbeis, põuda vihmametsade
alal. Näiteks põlesid 1997. aastal
Indoneesias ürgmetsad, Ameerika
suur linnad.

Kui El Niño suunab piki ek-
vaatorit Lõuna-Ameerika suu-
nas tohutuid koguseid sooja
vett, siis tema “õe” La Niña (ees-
ti k “tüdruk”) valitsemise aegu
muutub ookeani idaosas vesi
hoopis kolm kuni viis kraadi
keskmisest külmemaks. Muide,
vahel kutsutakse seda perioodi

**Üldiselt on La Niña oma vennast
tasakaalukam, mõnikord möllab
tüdrukuke aga tõelise fuuriana.**

ka anti-El Niñoks või isegi El Vie-
joks (eesti k “vanamees”).

Vahel toimub üleminek ühel
ookeani võnkefaasilt teisele mär-
kamatult, enamasti on vastas-
tikuste külastuste vahe aastaid.
Alates 1940. aastast on La Niña
episoode, nagu neid teaduslikult
nimetatakse, esinenud 19 korda.

Üldiselt on La Niña oma ven-
nast tasakaalukam, mõnikord

möllab tüdrukuke aga tõelise
fuuriana – tema tegutsemise ajal
esineb Atlandil orkaane keskmis-
est palju sagedamini.

Kauged ja karmid kliimanähtused

Esimesena meenub 1998. aas-
ta lõpp koos järgnenud aastaga.
Siis läks ajalukku suur oktoob-
riorkaan Mitch kui üks surma-
toovamaid: hukkunute arvuks
hinnati Kesk-Ameerikas 11 000,
lisaks veel tuhandet kadunud.
Guatemala majandustoodang
langes tagasi ligi paarikümne
aasta võrra.

Järgmisel, 1999. aastal tegus
Atlandi ookeanil kokku ka-
heksa orkaani, neist pooled olid
võimsad 4. kategooria vääri-
sed. Näiteks tappis Floyd USAs
umbes 80 inimest, sajad tuhan-
ded evakueerusid rannikult.

Seda, et nood atmosfääri
saastatuse või kliima soojenemi-
sega seotud oleks, mudelarvu-
tused ei näita. Uuringud pole ka
kinnitanud, et need kauged klii-
manähtused Eesti kandi ilmas-
tikku eriti mõjutaks. Küll võivad
talved põhjapoolkeral muutuda
mõnevõrra külmemaks, nagu
see viimati juhtus aastail 1998–
1999.

La Niña
valitsemise
aegu muu-
tub ookeani
idaosas vesi
kolm kuni
viis kraadi
keskmisest
külmemaks.
Kõrvaloleval
NASA pildil
merepinna
temperatuuri
anomaalia
novembris
2007.